

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Karin Sundström
Ida Marén
Utredare

TJÄNSTESKRIVELSE

2020-05-07

1 (8)

Diarienummer

2020 /ÄON 0042 12

Äldre- och omsorgsnämnden

Höjning av vissa avgifter avseende taxor inom omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning

Äldre- och omsorgsförvaltningens förslag till äldre- och omsorgsnämnden för beslut i kommunfullmäktige

1. Avgiften för enstaka resor till och från korttidsplats och dagverksamhet höjs från 13 kronor till 25 kronor per resa, högst 350 kronor per månad.
2. Avgiften för ledsagning per tillfälle ändras från 56 kronor per tillfälle till avgift per timme och fastställs till 100 kronor/timme.
3. Avgifterna gäller från 1 januari 2021 och indexregleras därefter årligen mot prisbasbeloppet.

Äldre- och omsorgsförvaltningen

John Henriksson
Förvaltningschef

Eva Norgren
Enhetschef

Sammanfattning

Äldre- och omsorgsförvaltningen har gjort en översyn av vissa avgifter inom taxan för omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning. Översynen har resulterat i att förvaltningen föreslår att avgiften för enstaka resor och ledsagning enligt socialtjänstlagen justeras.

Tyresös avgifter för enstaka resor är låga i jämförelse med andra kommuner i Stockholms län, som har denna avgift. Avgiften har inte heller indexuppräknats på flera år. Förvaltningen föreslår att en uppräkning till 25 kronor per resa, högst 350 kronor i månaden genomförs. Avgiften skulle ligga på en låg nivå i länet. Avgiften bör sedan indexregleras mot prisbasbeloppet årligen.

Jämförelse visar att Tyresö i förhållande till andra kommuner har en relativt låg avgift för ledsagning eftersom debiteringen sker per tillfälle, oberoende av tidsomfattning. Förvaltningen föreslår att debitering av ledsagning sker genom en avgift per timme, exempelvis 100 kr/timme. Då skulle intäkterna öka till cirka 691 000 kronor på helårsbasis.

Beskrivning av ärendet

Äldre- och omsorgsförvaltningen har gjort en översyn av vissa avgifter för äldre och personer med funktionsnedsättning. Översynen har resulterat i att förvaltningen föreslår att avgiften för enstaka resor och ledsagning enligt socialtjänstlagen justeras.

Ärendet har remitterats till kommunala pensionärsrådet (KPR) och kommunala funktionshinderrådet (KFR). KPR har meddelat att de inte har några synpunkter. KFR har inkommit med synpunkter via e-post, dessa läggs som bilaga till tjänsteskrivelsen.

Bakgrund

Kommunens möjligheter att ta ut avgifter regleras i socialtjänstlagen, 8 kapitlet. Det gäller insatser som beviljas enligt samma lag. Avgifterna får inte överstiga kommunens självkostnad.

År 2004 fattade kommunfullmäktige beslut om vissa avgifter. Bl.a. infördes en avgift för ledsagning och resor till och från korttidsvård och dagvård/dagverksamhet.

Den 29 mars 2011 (2011 (2011/KS 0043 12) beslutade kommunfullmäktige, § 69 om förändrad taxa inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättnings. Beslutet innebar bl.a. att ett flertal taxor ska indexeras mot prisbasbeloppet. Ledsagning omfattas av de avgifterna, medan enstaka resor inte omfattades i beslutet.

Enstaka resor

Avgiften för enstaka resor till och från korttidsplats och dagverksamhet infördes 2004 och har inte justerats sedan dess. Avgiften uppgår till 13 kronor/resa och max 250 kronor per månad.

I myndighetens riktlinjer antagna av äldre- och omsorgsnämnden den 22 maj 2019 anges att dagverksamhet beviljas då den enskilde till följd av demenssjukdom är i behov av regelbundna sociala kontakter eller som avlösning till närstående eller som tillsyn vid närståendes frånvaro från hemmet. Korttidsplats kan beviljas vid tillfälligt behov av vård och omsorg. Insatsen ges vanligen på ett vård- och omsorgsboende.

Omfattning och kostnader för enstaka resor i Tyresö

I februari gjordes 369 enkelresor till dagverksamhet och 27 resor till korttidsverksamhet.¹ Om den enskilde betalar 13 kronor per resa blir kommunens intäkt 5 148 kronor per månad och 61 776 kronor per år. Det kan dock vara några av personerna som når maxtaket 250 kronor per månad, vilket infaller om personen åker fler än 10 gånger per månad. Många har beviljad dagverksamhet flera dagar per vecka.

Resorna görs med Sirius Omsorg Holding AB, som kommunen har avtal med. Enligt avtalet är kilometerpriset 36,86 kronor (2019) för taxibil/personbil vid samåkning. Kommunen förespråkar samåkning. Vid ensamåkning tillkommer en kostnad på 200 kronor. De flesta resorna sker inom kommunen och

---

¹ Myndighetens statistik, 2019 var det 56 personer som hade dagverksamhet.

uppskattningsvis är en resa 4 km. (avstånd Trollbäcken/Strand – Tyresö centrum). Om en person åker 4 km med samåkning blir det en kostnad på 148 kronor per resa. Det kan jämföras med avgiften på 13 kronor.

Enligt uppgifter från controller så är kommunens kostnader för dessa resor cirka 1 miljon kronor per år.

Resa till:	Kostnad 2019
Dagverksamhet	947 896
Korttidsverksamhet	78 329
Totalt	1 026 226

Avgifter i andra kommuner

Sju andra kommuner i Stockholms län har en avgift och den uppgår till mellan 23 och 62 kronor per resa. Per månad är maxtaget mellan 360 och 620 kronor. SL-biljett för pensionärer kostar 620 kronor per månad, vilket vissa kommuner jämför med.²

Förslag till ny avgiftsmodell

Avgiften för enstaka resor har inte förändrats sedan 2004, varför det kan vara rimligt att räkna upp den. Detta också mot bakgrund av andra kommuners avgifter och en jämförelse med kostnaden för kommunen.

Om vi tänker oss en indexuppräknning sedan 2011 mot prisbasbeloppet så blir det endast cirka 2 kronor i höjning.

Förvaltningen föreslår att en uppräknning till 25 kronor per resa, högst 350 kronor i månaden genomförs. Avgiften skulle ligga på en låg nivå i länet. Avgiften bör sedan indexregleras mot prisbasbeloppet årligen. Med dagens antal resor skulle intäkten bli 118 800 kronor per år.

² Uppgifter inhämtade från information på andra kommuner i Stockholms läns hemsidor.

Ledsagning enligt socialtjänstlag (SoL)

Lagstiftning

Ledsagning beviljas som beslut om bistånd enligt 4 kap 1 § socialtjänstlag, SoL. Utgångspunkten är att nämnden enligt 5 kap 7 § SoL ska verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring ska kunna delta i samhällets gemenskap och leva som andra. Genom insatsen ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Äldre- och omsorgsnämndens styrdokument

I myndighetens riktlinjer antagna av äldre- och omsorgsnämnden den 22 maj 2019, anges att ledsagning kan beviljas då den enskilde behöver stöd eller hjälp för att klara förflyttning utomhus, eller i samband med aktivitet utanför hemmet, när behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Ledsagning beviljas normalt upp till 10 timmar per månad, företrädesvis måndag till fredag, dagtid. Beviljade timmar som inte förbrukats kan inte sparas till nästa månad. Ledsagning kan beviljas antingen som ledsagning till social och kulturell aktivitet, eller som ledsagning till hälso- och sjukvård.

Enligt äldre- och omsorgsnämndens delegationsordning antagen den 30 januari 2020, har handläggare delegation att besluta om ledsagning upp till 20 timmar per månad, därutöver fattar samordnare beslut.

Både riktlinjer och delegationen för biståndsbeslut om beviljande av insatsen i omfattning är baserad på antal timmar.

Avgift för ledsagning enligt SoL i Tyresö

2011 gjordes en förändring av taxan inom äldreomsorgen som innebar att avgiften för ledsagning höjdes från 30 till 50 kr/tillfälle. Avgiften indexuppräknas varje år. För 2020 är avgiften 56 kr per tillfälle. Enligt denna avgiftsmodell betalar den enskilde samma avgift per tillfälle oavsett hur länge ledsagningen utförs vilket kan variera beroende på vilken aktivitet eller vilket ärende som ska utträttas.

Avgifter för ledsagning enligt SoL i andra kommuner

En jämförelse med hur det ser ut i övriga kommuner i länet när det gäller ledsagning visar att det finns en stor variation både i vilket avgiftssystem som tillämpas men även när det gäller hur stor avgift som tas ut.

En modell som tillämpas är en månadsavgift som beräknas utifrån omsorgsnivåer baserat på hur många timmar den enskilde har hemtjänst, inklusive ledsagning (t.ex. Huddinge). Andra kommuner tillämpar en taxa där avgiften baseras på ett pris per timme för olika insatser, inklusive ledsagning, där priset varierar mellan 97 och 318 kronor per timme. I Haninge debiteras hel månadsavgift (f.n. 421 kronor) om insatsen nyttjas någon gång under kalendermånaden. I flera kommuner är insatsen helt avgiftsfri eller avgiftsfri upp till ett visst antal timmar per månad (Salem upp till 15 timmar, Stockholm upp till 16 timmar). Jämförelsen visar att Tyresö i förhållande till andra kommuner har en relativt låg avgift för ledsagning eftersom debiteringen sker per tillfälle, oberoende av tidsomfattning.

Omfattning av ledsagning i Tyresö

Den 1 mars 2020 är det totalt 304 personer i Tyresö som har biståndsbeslut om ledsagning varav 271 personer är över 65 år och 33 personer är under 65 år. Antalet utförda timmar totalt uppgår till 576 under februari (inkluderar både egen regi och externa utförare samt personer över och under 65 år).³

Om antal utförda timmar under februari månad fördelas på antalet personer med beslut om ledsagning har 1,9 timmar per brukare nyttjats. Myndigheten ser dock att det finns ett antal personer som ibland inte nyttjar insatsen alls medan andra nyttjar insatsen mer frekvent.

Sett till antal utförda tillfällen visar myndighetens statistik att ledsagning under februari 2020 har nyttjats av totalt 125 personer. Totalt 576 timmar fördelat på 263 tillfällen. Nyttjad tid varierar mellan 0,5 och 10 timmar per tillfälle, med ett snitt på cirka 2,2 timmar per tillfälle. I snitt har varje person nyttjat cirka 2 tillfällen men det varierar mellan 1 och 12 tillfällen.

---

³ Myndighetens statistik

Ersättning till utförare

Ersättning som utgår till utföraren beräknas på antal utförda timmar. Privata utförare ersätts med 287 kr/timme och egen regi med 280 kr/timme. Totalt var kostnaden för ledsagning 160 000 kr för utförda timmar i februari 2020.⁴

Beräkning och alternativa avgiftsmodeller

Avgifter som debiterats för februari 2020 bör motsvara cirka 15 000 kronor beräknat på nuvarande modell om en avgift per tillfälle.⁵ På helårsbasis 180 000 kronor.

Ovanstående beräkning tar inte i beaktande hur många av de enskilda som har avgiftsutrymme att betala för ledsagning, eller hur många som har insatser som tillsammans uppgår till högkostnadsskyddet på 2 125 kronor. Intäkter av avgifter för ledsagning kan i dessa fall inte urskiljas.

Om Tyresö skulle debitera ledsagning genom en avgift per timme, exempelvis 100 kr/timme, skulle intäkterna i februari 2020, beräknat på hur många timmar som utförts, uppgå till cirka 57 600. Cirka 691 000 kr på helårsbasis.

Ett annat alternativ är att ledsagning är avgiftsfritt upp till exempelvis 10 timmar per månad, därefter tas en avgift per timme ut. Ser man till statistik från februari 2020 är det 5 av 126 personer som nyttjat ledsagning 11 timmar eller mer. Antal timmar som överstiger 10 timmar per månad per brukare och som då skulle kunna debiteras är totalt 48.

Förslag till ny avgiftsmodell

En fördel med att debitera ledsagning med en avgift per timme är att det lättare går att följa utvecklingen över tid både i nyttjad omfattning och kostnader när ersättning till utförare, beslut om insatsen till den enskilde och avgiften som den enskilde betalar för insatsen, baseras på samma måtenhet (tid). Förvaltningens förslag är därför en avgift på 100 kronor per timme.

Ledsagning omfattas av högkostnadsskyddet (maxtaxan), dvs. brukaren betalar inte mer än 2 125 kronor per månad i avgifter, exklusive mat- och

---

⁴ Statistik från kontrollerenheten. 38 000 kr (FO) 122 000 kr (ÄO)

⁵ 57 kr * 263 tillfällen

boendeavgifter. Förbehållsbeloppet garanterar en summa som brukaren har rätt att ha kvar till levnadsomkostnader och boendekostnader.

Förslaget till beslut innebär en ökad intäkt och redovisas inom verksamhetsområdena 4 Omsorg om personer med funktionsnedsättning och 5 Äldreomsorg.

Förslaget bedöms inte påverka barn i större utsträckning. Av de som har ledsagning är 10 procent under 65 år, men över 18 år. Förvaltningen kommer följa om personer väljer att avstå från att nyttja insatsen som en följd av höjd avgift och om det berör barn.